

“ Η ανίχνευση του ψεύδους είναι μία εξαιρετικά σύνθετη και απαιτητική διαδικασία. Για να φτάσει κάποιος σε ικανοποιητικά επίπεδα απαιτείται συνεχής και πολύχρονη προσπάθεια. Δεν υπάρχει μία μεμονωμένη κίνηση ή έκφραση που θα προδώσει τον ψεύτη ”

χεριών, η γενικότερη στάση του σώματος ή αν κάποιος για παράδειγμα λέει κάτι θετικό και ταυτόχρονα ανασηκώνει τον ώμο του, κίνηση η οποία δρα αναιρετικά στο λεκτικό μήνυμα που προηγήθηκε.»

«Μελετώντας τα χαρισματικά άτομα διαπιστώσαμε ότι είναι άτομα που διακατέχονται από έντονο ενδιαφέρον για την κατανόηση του άλλου. Μία προσέγγιση του ζητήματος αυτού είναι και η ανίχνευση του ψεύδους. Παρά το γεγονός ότι έχουν μία φυσική κλίση, ένα ταλέντο στο να κατανοούν τους άλλους, εξασκούνται όπως ένας αθλητής συνεχώς, έχουν την τάση να είναι άκρως παρατηρητικοί και θέλουν να γίνονται τα πάντα σωστά. Συνήθως δεν είναι νέοι, αλλά κάπως πιο μεγάλοι, ενώ παράλληλα έχουν στο 'ενεργητικό' τους και σχετική εμπειρία. Από τα 31 αυτά άτομα, οι μισοί περίπου είναι άνδρες και οι υπόλοιπες γυναίκες. Το 20% με 30% αναφέρει ότι είχαν κάποιου είδους παιδικό τραύμα, όπως αλκοολισμός στην οικογένεια ή μια εξαιρετικά ασταθή συναισθηματικά μητέρα, γεγονότα που ίσως τους ανάγκασαν ακόμη από την παιδική ηλικία να αναζητούν αξιόπιστα συναισθηματικά στοιχεία. Ένα παρόμοιο ποσοστό δηλώνουν πως δεν είχαν αντιληφθεί αυτή την ικανότητά τους, παρά μόνο όταν έγιναν μεσήλικες. Και τα 31 άτομα είναι εξαιρετικά έξυπνα, αλλά η μόρφωσή τους ποικίλει. Κάποιοι είναι απλά απόφοιτοι της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ κάποιοι άλλοι είναι κάτοχοι διδακτορικού τίτλου. Κάποιοι είναι δικηγόροι, άτομα αρκετά εξοικειωμένα με τον τρόπο που οι άνθρωποι χρησιμοποιούν τις λέξεις, ενώ κάποιοι άλλοι κάνουν χειρωνακτική εργασία, κάτι που σημαίνει ότι πρέπει να κάνουν πάντα μία σωστή εκτίμηση για το περιβάλλον τους».

Με όλους τους υπόλοιπους όμως τι γίνεται; Μπορούν να βελτιωθούν στην ανίχνευση του ψεύδους; Η απάντηση είναι καταφατική. Είναι πολύ πιθανό να μη μπόρουν ποτέ να φτάσουν τα επίπεδα του 80%-90% στην επιτυχή ανίχνευση, σίγουρα όμως θα ξεπεράσουν το 40%-60% του μέσου ανθρώπου. Πώς μπορεί να γίνει κάτι τέτοιο; Με τη σωστή εκπαίδευση φυσικά. Αυτή θα του υποδείξει ποια δεδομένα θα πρέπει να λάβει υπόψη του και ποια όχι, ποια στρατηγική θ' ακολουθήσει και ποια όχι.

Η ανίχνευση του ψεύδους (αλλά και της αλήθειας) γίνεται με τρεις τρόπους:

➔Μη λεκτικά, δηλαδή μέσω της αξιολόγησης δεδομένων

όπως για παράδειγμα η μειωμένη κίνηση των χεριών κατά τη διάρκεια της ομιλίας, ο αυξημένος τόνος της φωνής, το συχνό ανοιγοκλείσιμο των βλεφάρων κτλ.

➔Λεκτικά, με την ανάλυση των όσων λέγονται, κυρίως με τη χρήση τεχνικών ανάλυσης λεκτικού περιεχομένου, όπως οι τεχνικές Statement Validity Assessment, Scientific Content Analysis, Reality Monitoring.

➔Μέτρηση φυσικών αντιδράσεων οργανισμού, κάτι το οποίο επιτυγχάνεται με τη χρήση κυρίως του πολύγραφου⁴.

Τα χαρισματικά άτομα μπορούμε να πούμε ότι βασίζονται κυρίως στον πρώτο τρόπο και ελάχιστα έως καθόλου στο δεύτερο. Ο τρίτος τρόπος είναι πιο παρεμβατικός και απαιτεί εξειδικευμένα εργαλεία και συσκευές με τις οποίες συνδέεται ο εξεταζόμενος. Επιπλέον, έχουν υπάρξει πολλές αμφιβολίες όσον αφορά την τρίτη μέθοδο και την αξιοπιστία της. Στην Ελλάδα δε χρησιμοποιούνται συσκευές μέτρησης των φυσικών αντιδράσεων (σφυγμού, εφίδρωσης, φωνής κτλ.) ούτε στα πλαίσια της ανάκρισης, αλλά ούτε και κατά τη διαδικασία πρόκλησης σε θέση εργασίας, κάτι που κατά την άποψη του γράφοντος είναι μία ορθή επιλογή.

Η ανίχνευση του ψεύδους είναι μία εξαιρετικά σύνθετη και απαιτητική διαδικασία. Για να φτάσει κάποιος σε ικανοποιητικά επίπεδα απαιτείται συνεχής και πολύχρονη προσπάθεια. Δεν υπάρχει μία μεμονωμένη κίνηση ή έκφραση που θα προδώσει τον ψεύτη. Με λίγα λόγια, δεν υπάρχει η 'μύτη του Πινόκιο'. Επιπλέον, θα πρέπει να λάβουμε υπόψη μας ότι ο κάθε άνθρωπος είναι διαφορετικός. Αυτό σημαίνει ότι θα παρουσιάσει διαφορετικά μη λεκτικά δεδομένα όταν ψεύδεται. Ακόμα όμως και το ίδιο το άτομο μπορεί να παρουσιάσει διαφορετικά κάθε φορά στοιχεία όταν ψεύδεται.]

ΠΗΓΕΣ: 1. Diogenes Laertius, Vita philosophorum, Book 6, Section 41.

2. Ekman, P., (2009). Telling lies. London: Weidenfeld & Nicolson.

3. www.eurekalert.org/pub_releases/2004-10/ama-lad100804.php

4. Vrij, E., Edward, K., Roberts, K., Bull, R., (2000). Detecting deceit via analysis of verbal and nonverbal behavior. Journal of Nonverbal Behavior, 24,4; Research Library, p.239.

glossa-soma.blogspot.com
6936426060

